

Cessaare Aadu

Woitsewad lohed

Satüüriline nowell

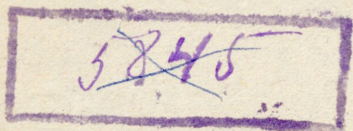

Kirjastus Aktfia-Selts „Warrak“,
Tallinnas 1921.

Cessaare Aadu

Wõitsemad lohed

Satüüriline novell

Kirjastus Aktia-Selts „Warrak“,
Tallinnas, 1921.

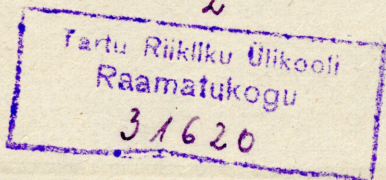

A 3377.

nr. 6

215093311

2

A.-S. „Warra’u” trükk, Tartus.

I.

Arnold astus peegli ette.

Talle näis, et paneb elama oma tujuga ulnuwa anti-mooniumi-karwa klaaswee fuldses peegliraami kalbas. Waatles teraselt enese nägu.

Paistis wastu päris harilik näopilt: Pastaania-karwa juuksed, mille lopsakas jalt tagasi lammitub, tumer otsaesine, taks halli silma, mis waewalt märgatawad kae nõõpangu tujulise ripse wahel, tõmpjas nina ja tugewad, püstjad lõuad.

„Kuiigi mitte Oscar Wilde'i sarnane“, mõtles Arnold, „siiski wäga sarnane muusikert Rubinsteini reproduktsioonile“.

Wõttis siis kui tõsine futuro-poeet näole „maailma mure“ ilme ja tõmbas jänuselt kae laienewa ninasõõrmega obööri lõhna.

„Lõhnan otsekui kewade ja mee lõhnu“, ütles enesele ja istus ühele toolile, mis leharasfuge all tõstis rõhutute mäsjutisa.

Arnold jiiwenes enesesse. Tal oli palju mõtelda, weel enam kahelda, kõige enam aga otsustada, mis t ha

Minna Musta Lohu erakonna walimiseelsele koosolekule wõt Olga juure: Kui läheb koosolekule, ei näe Olgat, kui ei lähe, wõetakse talt ka edespidine kottupuute wõimalus Olgaga.

Talle oli aga Olga maailma üllim aare.

Ta oli astunud tema pärast isegi Musta Lohu erakonda, sest Olga isa oli seal. Kui ta seda poleks teinud, ei oleks wana konserveeritud Wafmann teda italgelt lastnud üle oma uufe kinnise.

„Kui suuremasti poeebid heidawad armastuse pärast kandle“, mõtles Arnold, „kui wõimsamasti triumfiirid heidawad armastuse pärast purpuri — miks ei wõi siis mina tuua oma ilmawaate armastuse altarile?“

Küübi pidi ta aga minema Musta Lohu erakonda koosolekule sel ajal, mil wiibis ta Wafmann koosolekul ja mil oleks olnud hea Olgaga olla kahekesi. Nii oli soowinud Wafmann, kes ei soowinud, et noored inimesed kohtaks ta-gaselja.

„Ah see wana aspiid“, kirjutas Arnold mõttes, „ta ei tahaks tial, et ma wõiksin kirjglikult kallistada Olgat, seda wahast waltisejannat Bramaputra orust!“

Äkki kargas istmelt ja hüüdis enesele: „Ah see pea, see pea, mis tühi kui Kaarli kiriku kell! See löib sellest, et paber sööb mälu, nagu ütles Euglas Arthur Waldesee essee!“

Arnold astus etteotsa, et palitub selga panna, sest talle tuli midagi meele.

Olga oli õelnud, kui ta wiimati wiibis Wafmanni juures, et Arnold mingi koosolekule hiljem ja olgu tema seltsis mõni tund. Ta tulgu siis, kui isa kodust lahkub, millest teatab afnale pandud mingi finta lill.

Kui isa kodus weel, sest teadustab afnal punane aster Arnold tõmbas palitu selga. „Selles tahaan saawutada ideaali“, mõtles, mõttes selle „fitaadi“ Arthur Rimbaud' sonetist. Astus tänawale, peatas.

„Wihamahabe lohistub mööda tänawaid, uhtudes port ja kõntsa“, sosistas ringi waadates. „Oht lõhnab jahedalt otsekui wast kaewatud haud. Pilwerangad aga rändawad kui karawaanid Meekasse“.

Arnold jõudis Batmanni elumaja juure. Waatles pilu-
filmil afnale. Almal punanes midagi.

„Ah see Batmann, see laisk elajas aii magab weel fo-
dus“, ohlas ja hakkas tänawa nurgal ootama, et parajal
hetkil pelta end maja warju.

Dotas weerand tundi ja pilus jälle afnale. „Et kustu
see punane lõke seal,“ mõtles pahaselt, „hõõgub peale kui iga-
wene süsi, kui igawene walu südames“.

Dotas pool tundi, piiludes afnale iga wile minuti tagant.
Punane lill iftagi hõõgus afnal igawesena jõena.

Wiht jäi üle. Päike naeratas pilwi wahelt. „Kulb-
sete juustega pühib päikene wihma kergeid jalgu“, sosistas
Arnold, wõttes wõrdluse Ch. van Vehrberge'ist.

Dotas weel weerand tundi. Lill kumas iftagi afnal.
Arnold ei kannatanud enam wälja. Ta lähenes ufsele ja
kõlistas.

Ufse awas tüdruk Vilne, wäite, paks, teba Arnold mõttes
kutsus „unefärbsete“. See ütles enesele alati „meie“. Ta
waatles otja uniljena.

„On herra Batmann kodus?“ küsis Arnold.

„Nemad on meie teada wäljas“.

„Aga punane aster? Miks hõõgub see afnal? Miks et ole
see wahetatud sinise wastu?“ mõtles Arnold, aga waljult küsis:

„Aga preili?“

„Nemad on kodus.“

„Paluks teatada.“

„Mele teatame — astuge sisse, ootetuppa . . . Brett palus wõõraid oodata, sest nad on sinni.“

Arnold astus „ootetuppa“. Ta ei wõtnud palitu seljast.

„Kes wõib Olga juures olla?“ mõtles Arnold. „Küsi, tüdrukult? Ei, ei — wähest mõni sõbranna! Pealegi läts tüdruk tütti . . . Lähen saali . . . Kas üks sõbranna on parem kui mina, poeet, et unustatakse tema pärast wähetada lisse?“

Saalis astudes kuulis häält. Weri tardus — üks oli mees, teine naine. Waatas Olga toa poole. Üks oli prae-
file. Arnold loots, taganes wäruks.

Ta nägi läbi poekäsi, kuidas Olga läbi alla kõrtsi, kuna teda seejuures aitas mees, tundmata, keda ta ei olnud
tial enne siin majas näinud.

Arnold taganes, ja et mitte nähtud saada, taganes oote-
tuppa. Ta tundis südames pistet. Pea kumises. Siis selleks
oli ainal punane lill, et ta armastajaid elstama ei tuleks!

Arnold püüis raibujuna. Mõtted olid algul kui hõl-
watud. Siis hakkasid aga jälle liikuma, töötama.

Mõttes tormata sinna, haarata tooli, ja ühe ropsuga
purustada riwaali pea. Mõttes tormata sinna, haarata kinni
petise juustest ja neid kistuda peast ühes peanahaga.

„Kuid tooli wõtta on barbaarsus“, ütles enesele. „Kui
oleks rewolwer, laseks kuuli petise südamesse, et purustaks veri
kui wesi fontäänist! Kui oleks mõõk, rapit, toraks südamesse
mõlemile, pistaks filmid peast, raiuks käd-
jalad otsast!“

Arnold pidi juba tormama saali, kuid peatas. Ta tasub
fätte — o, ja, tasub fätte. „Armastajad alles raasivad endid
riietest, et anduda üksteisele pattude järgis,“ lausus ta, „ja
ma jõuan küllalt selleks ajaks tuua Walmanni koosolekult siia,
kui nad järgis anduvad üksteisele kade elstas.“

Arnold tormas välja. Lastus trepist kiresti alla, kui hliir, kes põgeneb lasti eest. Jooksles esimese woorimehe peale ja käsitsi kihutada jeltsimata, kus Musta Lohu eratond pidas loosolekut.

Arnold langes jõuetult kõssi woorimehele.

„Kõit mu hea elu ennustused on kustunud unistuste hterogliifidel“, mõtles. „Mind pettis see, kelle filmis arwafin enam olewat ilu kui tuhandeis kollantides. Kes wõis teada, et neis sädeleb kassifilmade salakawal tulule!“

Woorimees kihutas linna täiel ajal. Tormas linna, kus tänapäewad kumijefid tuhandete kappade ja saapafontsfade pla-ginaft kui hliigla-tšümbaalid. Tormas linna, kus majade afnad waatafid woorimehele järele klaafitanud filmega, mis otjelut tardunud eelolewate fündmufte ootufel hirmuf.

Shus otjelut kumidus afnallaafide fudamete wärinat.

„Elase tullwanter, kihuta!“ hüüdis Arnold endamifi. „Elase täht, lennate läbi awarufte, üle maailmade, üle planeetide!“

II.

Arnold jõöstas peagi woorimehelt läbi Musta Lohu eratonna anfilaadi faalt. Talle tuli wastu hulk inimesi, tun-tuid ja wõõraid, kes kõnelefid kõit tjelestis elawalt, otjelut oleks faanud kõigift oraatorid.

„Kus on Wafmann? Kus on Wafmann?“ mõtles Arnold, noogufes finna-tänna tuttawale pead. „Kas lähed mul lorda tabada tema musta habet kesi neid lugematult nägufid=arbuufe, nägufid=förwitfuid, abriftoofe?“

Arnold astus edasi, kui unenäos. Ta hing põles sees otseselt puuhalg ahjus.

„Armufabeda, petetu walu asetanud mu südamel kui tetsert tuleriibale“, lausus enesele. „Näib, nagu oleks lastunud loju maailma murekoorem mu õlgadele. O, et ma tättematse teel wõitsin kergendada seda koormat!“

Selgus, et koosolek oli juba lõppenud. Kõik need wastutustjad olid lahkujad. Tuli wastu erakonna juht. Arnold taganes, tehes „reweransi“.

Seal filmas tuntud nägu. See oli herra Wesinit, pilt, enneaegu wananenud noormees, palja lägipeaga, mis läikis kui lakeeritud muna, ja närwilisult tulsatamate põskedega. Ta hoidis parajasti kellegi kuuenõbbist parema käega finni ja kõneles elawalt, kusjuures parem käsi keerutles ringi kui tuuliku tiib.

Saal tühjus kiiresti. Ainult seal-teal kõnelesid mõned salgab elawalt isekestis. Kuid Watzmann puudus ses Musta Rohe wigwamis.

„Neid ajakirjanikke võib alati leemelauksi eest ära osta,“ kuulis Arnold Wesinitu oma taga kõnelewat, „muldu toptiwad nad omad pitad ninad sinna, kuhu ei wõi neid lubada.“

Arnold pööris ringi. Wesinit lasi oma kaaslase kuue nõbbist lahti. Ta tuli Arnoldi juure, teretas ja hakkas nüüd tema kuue nõbbist finni.

„On herra Watzmann siin?“ küsis Arnold lähtu. „Mul oleks waja temaga kohe kofu saada.“

„Ta lahkus, e—e, siit ammu“, lausus Wesinit, wehtides parema käega.

„Siis pean talle järele ruttama“, mõtles Arnold. „Eht saan teda teel tagasi tätte? Siis näitan talle pilbi, mida ta

tahtlemata peab mitraasiks, kui warsti reaalne tõelisus nähtawale ei tuleks".

"See on hea, e—e, et täna lffagi tulite", lausus Wefinik edasi, peale sekundilist pausi. "Mull on, e—e, teile teatada midagi ülitähtsat".

"Paluffin kiresti end wäljendada; mul on rutt".

"Mete peatsime, e—e, kuhugi minema, näitusels puhwett, wõi Vindent, sest lugu on, e—e, sarnane, et teil wististe tuleks kirjutada midagi . . . Siin puudub tint ja sulg, e—e, mis?"

Arnold muutus kirsituks.

"Mul on rutt — eht ütlesite paari sõnaga ära, mis teha tuleb, siis näeme."

"Waadake", alustas Wefinik, joonistades pahema käega õhku ellpsi. "Meie partel, teadagi, e—e, astub walimistel wälja iseseiswa kandidaatide nimelirjaga, teha, e—e, Riigikoguße walitaks. Puuduwad weel mõned kandidaadid, e—e, kuna minu ülesanne on seda täiendada . . . Wahest et ole teil, e—e, selle wastu midagi, end Riigikoguße lasta walitub saada?"

Arnold seisis kui kustumud. Ta luuletaja etteujutus pildistas teda momentaalselt rahwasaadikuna, kel loota poliitilisel areenal palju suuremad loorberi=pärjad, kui Kolgatal, kus luuletajaid kroonitaks wiletsate libuwitsa=pärgadega.

"Aga . . . tõega . . . kui see niitiisi oleks . . . mul ei oleks wististe selle wastu midagi", kogeles ta.

"Siis lähme, e—e, puhweti . . . Teil tuleks seal e—e, kirjutada sellekohane, e—e, teadaanne, et waat, mina, see ja see, nii wana, elan seal ja seal, awalban, e—e, oma nõusolekut Eesti Riigikogu walimistel walitub saada".

"Kui ma nüüd Wafmannit ei jälg, siis kaob mul wõit-

malus wila tälde oma kättetaju kawa", mõtles Arnold. „Oga olgu — Olga on mulle kadunud nii kui nii nagu talwilele maaplinnale kuldne päikseletas. Ja kas tabangi ma teel Watmanni? Võib olla, ei läinudki ta koosolekult koju?"

„Ma tulen", lausus Arnold waljusti.

Nad läksid puhweti. Teel mõtiskles Arnold: „Ma wõin minna hiljem Olga juure ja talle näkku heita ta wals-fuse mu wastu . . . Ma tahan juua klaas wiina, et kui Verlaine unustada oma kurbuse . . . Wahest julgustab wiin mind seewõrra, et julgen minna ja ütelda Olgale näkku: Sa ei ole mingi walguse nimb, waid hetäär!"

Wõeti aset tühja laua ääre. Wesinit ütles kelmile, kes laua juure tuli ja seltsma jäi kui wahiposti:

„Tint ja sulg!"

Kui see lahkunud, pööris Arnoldi poole:

„Meie peafime ehi midagi tellima, e—e, mis? Olets, e—e, nagu näotu istuda tühja laua taga."

„Olen teie mõttega päri", lausus Arnold. „Mul on täna kurb päew — tahaks kustutada oma walutungla wiinaga".

Kui kelm tindi ja sule lauale asetanud ja kui Arnold teadaannet kirjutas, tellis Wesinit kelmilt midagi, aga kui teadaanne kirjutud oli, aetas kelm ta ette wiinaklaasi ja taldrifu.

Arnold nägi imetlusel, et laud oli kaetud willele inimesele.

„Mul on siin, e—e, sõbrad," lausus Wesinit. „Egas teil, e—e, selle wastu ole, kui ka neid lauale paluks!"

„Kuidas võib mul selle wastu midagi olla — siin ruumi on".

Nagu märguande peale ilmusid lohe lats herrat, mõlemad tuntud Musta Lohe erakonna tegelased.

„See herra palub teid lauda“, tähendas Wesinit Arnoldi peale. „E—e, tohin teid tutvustada?“

Kallati klaasid täis ja tõsteti üles.

„Selle noore, tulewase rahwasaadiku, e—e, terwiseks“, lausus Wesinit, pilgutades filmi oma sõpradele.

Löödi klaasid kokku. Toodi Arnoldi terwiseks. Rõnedi poliitilast ja sellest, kuts lüüa wastaseid pihuks ja põrmuks.

„Teil tuleks, e—e, nüüd tubliste kihutustööd teha“, tähendas Wesinit Arnoldile, „see kindlustaks enam meie erakonna võitu“.

„Aga kuidas?“ küsis Arnold naiivilt. „Ma olen poet, kes wähe teinud tegemist poliitilaga, olles muusade teenistuses, helistades kuldset kannest müübiliste jumaluste auks“.

„Teie astuge kõnedega, e—e, üles, nagu mina“, lausus Wesinit, pilgutades filmi kaaslastele ja kallates uuesti klaasid. „Te võite näituseks juba 20. s. l. päewal esineda kõnega meie erakonna koosolekul“.

„Aulgi ma ei ole fotioloog, reformaator, waid poet, siiski saab mind waimustusetuli taga õhutama“, lausus Arnold juba pehmelt. „Ma ei taha, et lga parteililge öelda võiks: ma olen enam teinud kui tema!“

„Tulewase Musta Lohe parteijuhi terwiseks!“ } hüüdis
„Tulewase Eesti wabariigi presidendi terwiseks!“ }
korraga mitu suud.

„Elagu Dionysos!“ hüüdis Arnold ja tühjendas klaasi, kus säras wihn kui sulal alumiinium.

III.

Ürgates hommikul, värises Arnoldi pea padjal küt sült talbrifil. Waatas laste, filmad wältsed küt kaks julega wajutatud punkti. Kõik eelmise päewa kogemused näisid talle kui unelm.

„Kuts kustutafin ma oma geenluse waewa ja loomise tša jumaliku nektariga!“ mõtles. „Kuid Olga? Milline tõrwt eila õhtuks mälestuse umbrohu temast ära tõrwetas, et länafets uus kaswaks?! Ära leina, hing, kadunud armastust, küt et laula weel kõik helid hingest leinalaulu — ehk seab saatust weel hingewiult häälsde?“

Ujas end üles ja luges raha. Olib ainult mõned pennid weel kottis.

„Must saab siis rahwasaadik“, sõnas, tõmmates saapa jalga. „Tõega, milline poliitiline jõud oleks läinud mus kaduma, küt et oleks Wesinif seba õlgel ajal üles telbunud! Mis on ülemat, küt rahwasaadik olla, küt inimkonda läbi kõigi elu asimete juhtida igawese Tõe poole, kuitgi mu enese siht oleks intensiivne lõpmatus, lahutamattus, arwu ja mõe-buta“.

Tõmbas telse saapa jalga ja awas atna. Tüll kõitus tuule tõmbusest küt puri.

„Kuid mine tea“, mõtles, „kas ei ole see, mis nüüd lootuse koibutäht, kord tulewikus minewiku langew meteor? Niisama küt Olga ja minu armastus! Ka see näis mulle kord tulewiku koibutähtena, kuid nüüd on muutunud armastuse hauaks. Mit mõib saatust xulle igas asjas wastu astuda“.

Astus sisse perenaine ja tõi kohwi, kõitubes raswastel puusadel küt merimees. Arnold jättis kohwi puutumata. Ta wõttis albumist Olga päewapildid, waatles neid ja fofistas:

„Mu hinges on löönud nähruma Amori ja Psyche suud-
lusest tekkinud armastusliik. Kui on kõik otsas, siis olgu —
lähem ja saadan talle ekspresliga need pildid tagasi“.

Pant pildid pakki ja tõmbas luue selga. Waatles jälle
pilta.

„Aga mis siis, kui ma wiiks nad ise? Ministeeriu-
misje jään täna nii kui nii minemata . . . Ütleks talle suu
sisse ta alatuie, ta pettuse, et ta on hetäär, aga mitte Ipsiida
Niiluse äärest, leetiwa Nhaa kuningriigist . . .“

Ujetas enese üliirlibesse ja astus wälja. Sammus kui
unes Wafmanni elumaja poole. Oli weel warane ja hulkus
sinna-tänna kwartaalides. Üht leidis end Wafmanni ukse taga.
Kõlistas.

Olga awas ukse ise. Palus Arnoldi sisje ja lausus:

„Iga ja Viine läksid turule, nii et wiibin kodus üksi“.

„Ma lahkun kohe“, lausus Arnold asjalikult. „Ma
tõin teie pildid ära ise, jäädes täna ministeeriumi minemata“.

„Minu pildid? Mis pildid?“ imetles Olga.

„Ma ütlen teile kohe . . . ainult mitte siin, eeskojas“.

„Siis võtke palitu ära“.

„Täna, ma wõin ta palituga kõneleda“.

Kuid Arnold pani siiski palitu wärna, wõttis taskust
pildid ja jälgis Olga.

Nad peataksid saalis. Istusid wastamisi. Arnold nägi
oma ees neidu sisaliku-silmega, pikkade kätega, mida ta ei tead-
nud, kuhu panna. Pead ehtis ruskawate juuste lõõmaw tõr-
wik, ninal tedretähnid, kui sest tõrwikust langenud sädemed.
Tal oli seljas apelsiint-larwa kleit.

Tuletas meele üht Wafmanni portreed.

„Miks teie ella ei tulnud?“ küsis minoor-toonis. „Sa mis pilita teie mulle kingite?“

„Miks ma eila ei tulnud?“ kordas Arnold sarlastiliselt. „Kas talle tüdruk ei teatanud, et käisin?“

„Sa teatas. Aga teie lastusite ju kohe“.

„Kui pidin ma jääma, kui teie ei tahtnudki mu ilmu- mist? Teie olete petis, olete mu püha armastuse tululise kustutanud oma alatuslega kui küünla“.

„Ma ei mõista teid . . .“

„Esiteks — teie pidite ainsale panema sinise lille, kui isa kodust ära läheb. Isa oli kodust läinud, aga teil oli ikkagi veel punane aster, et mulle waletada, et ta kodus.“

„Kas seal ei olnud siis sinine?“ imetles Olga, kõngutades üht miniatüüri- lisi jalga mustas asfäär- sukas, otsides kättele paila, kuhu neid panna. „Siis on iline mind walesti mõist- nud . . . Ta mõistab mind sest saadik ikka walesti, kui meil noor korsknapühkija hakkas läima.“

„Ma uskus seda, et tüdruk elikombel lilled ümber wähe- tas, kui see ei oleks wale, alatu wale . . . Teie teel nõrgub walet kui nõeluse- l kühwti!“ hüüdis Arnold ägedalt. „Väite oma merkantilism — wale, mõlts ole! Teie olete jalge alla tallanud mu puhta, idüllise armastuse . . . Teil oli armuke siin, sellepärast ei lastnud teie lille wähetada, kui isa kodust lastus . . . Ma ise nägin teda . . . seda, kuid teie end tema ees riide- st lasti mõtjate . . . Ma annan talle tagasi teie pilbid . . . Meie wahel on kõik lõpetatud . . .“

Arnold largas isemelt, wõttis juurepärast kütutusega pilbid paberist wälja ja wiskas Olga sülle.

„Kui mind haawaksite sõjariistaga, saaksin haawa, teie sõnu- st mitte, fulgi haawate weel hirmsamalt“, lausus Olga,

tõstes pildid oma palge ette. „See mees, kes eila õhtupoole läis siin, oli mu rätsepp, kes passis kostüümi“.

Arnold seisis kui halwatud.

„Siis oli see pettumus!“ mõttes. „O, kui õnnelik olen, et on lõpnud tragöödia, mida on mängitud miljonid aastad miljonitel näitelawadel — armastuse, etteheite tragöödia, muu-
tudes pettumuse komöödiaks! Et oleks liial ustunud seda!“

Ranges siis ühele põlmele Olga ette ja palus:

„Anna andeks, anna andeks mu Sulamith! . . . Nagu õndsad warjud Lethel, elab mu hing sinus, oh muistse rondo inimeseks tehestunud salm! Anna andeks, ja ma olen õnnelik kui Pollux, kui ta pool oma suremattusest andis Kastorile!“

Peitis pea neiu sülle ja ohlas südamest.

„Mul ei ole midagi andeks anda“, lausus Olga taha.

„O, kui õnnelik ma olen, mu ilu jumalanna!“ sosistas Arnold. „Mu jüda sulab sind waadates kui rasw tulel.“

Tõusis üles, wõttis Olga käe oma kätte ja lausus:

„Kas sa tuleksid mulle, kui ma olen walmis tooma oma poltsmehe wabaduse su jalge ette?“

Olga oli üleni punane; pildid olid ta põlwelt maha langenud ja ta käed tõstisid abitult kleidi üles sinnamaale, kust algawad anatoomia seaduse järele säaremarjad.

„Ja“, lausus ta. „Kuid . . .“

„Kuid . . .“

„Jsa soowib, et ma läheks Moische Zitronile“.

„Suudile?“

„Ja . . . Kuid ta on rikas“.

„Ma usun, et kaheksümneandal aastasajal, mil iga naisterahwas elab oma emantsipeeritud daami waba, iseseiswat elu, ei saa ometi teid sundida seda taha, mida teie ei taha.“

„Aga ometi tahab isa, et ma ta läe vastu võtaks. Ta tuleb juba neil päivil, nagu isa teatas, mu kätt paluma . .“

Arnold kumardas Olga üle, et ta huultilt murda armastuse tulipunast õit, kuid sel hetkil helises kell.

„Isa tuleb“, hüüdis Olga ja lahkus jooksujalga saalist, jättes Arnoldi romantilise-erootiliste kujutluste valda.

IV.

Arnold tõndis tärsitult edasi-tagasi saalis, läeb selja taga. Ta pill libises rahutult sinna-tänna. Puhtas waade rohelis-sammetisel mööblil, pjebestaalil nurgas püsiwal gipsist Tõnissonil, atwarellidel ja õltvärwt maalidel.

Waates kauem pilli, mis kujutles weripunast kuub tähtses taewas, millede peegeldused langesid mustawasse jõlle, kui kujuk walmitud wili musta mulla peale.

„Nagu see Strius jõest, nii on Olga kauge minuist“, mõtles. „Kuid ta saab mulle üleüldse laduma kui puule walmind wili, kui ma ei wõta ette midagi ta pääsimiseks juudi hullast läte wahelt. Kuid mismoodi teda päästa? Muidugi, mul on atnult see wõimalus, et pean jõudma ette Motsche Zitronist.“

Sisse astus Wafmann ise. See oli pikk, kõhetu mees, pika habemega, mis must kui tõrw, kollase näonahaga, mis näis kui kuld, punase ninaga, mis kui kastetud punasesse tinti. Ta sirutas parema käe Arnoldile vastu, kuna pahemaga habet silis, sõrmed haralt kui sõnnikuhargil, et need hõlpsamini habemest läbi läheksid.

„Noh, wätmeespoeg“, lausub ta, surudes Arnoldi kätt. „Olete tulnud minuga wiististe jälle walblema kunsti ja kirjanduse üle, kuid ütlen ette — mul puudub selleks aeg, sest et kontori pean minema“.

„Ei, sugugi mitte,“ lausus Arnold tähtu. „Mu siinolu põhjustab üks teine asi, mida, kui teil rutt on, lohe võin avaldada“.

„Istuge, wälmeespoeg“, lausus Wafmann ja istus ainsa alla, silitades ihe täega habet, teise täega kassi, kes toot alt nähtawale tuli ja endast miniatüürse laamelt tegi.

Arnold istus. Ta süda põisus tuntawalt. Wafmann küsis kannatamatalt:

„Noh, alustage! On teil mõni äriline operatsioon wõi pakute mõne asutawa panga aktiaid?“

„Ma . . . ma palusin teie tütrelt lütti ja nüüd palustin teie nõusolekut“.

„Mis nõusolekut? Mis lütti?“ ei mõistnud Wafmann.

„Nõusolekut, et wõiksin teie tütreaga sõita igaweseks hinged ja südamed kui kaks ahelaliiki, mis teineteisest läbi pistetud“.

„Täheandab, teie tahate teda omale naiseks? . . . Wõi ehit armukeseks?“

„Altab esimesestit“.

Wafmann lurgas istmelt. Arnold tõmbas õla alla, kui ootaks hoopki. „So, nüüd algab wõitlus saatusliste tormidega“, mõtles ta, „aga ma tahan oma laewa wõidule wlia, kas wõi läbi tuhande hukatusliku maru“.

„Teie, teie tahate Dlgat?“ imetles Wafmann, astus Arnoldi ette ja waatles teda kui Saare neiu loomamajas India elewanti: „Teie, narrike, pool hullu?“

„Mõistagi, olen hull ja narr, kui peate seda narruseks ja lolluseks — olla mitte nii kui teised“.

„O yes, o yes!“ naeris Wafmann, unustades habeme ja pidades sõhtu. „Nüüd mõistan teie wõitlust mu juure — need et olnud sugugi teile ja mulle ajawittek“.

„Ajawitteleks omale wõltsite osta mõne katadu“, lausub Arnold sapiselt.

„Teie tahate mu tütar ja ei ilmunudki Musta Rohe erakonna koosolekule eila!“

„Ma ei palunud teid seal enne lahkuda, kui ma sinna ilmun.“

„Ah teie olite siis seal! Wabandage! Kuid see on ka kõik, mida mulle Olga eest anda võite“.

„Kõik ei ole juudi miljonäärib, kes rahaga armastust tahawad osta kui uulitsanaisterahwast“.

„O yes, o yes! Teie võite ka teraw olla!“ naeris Wasmann. „See meeldib mulle . . . Kuid kas Olga on sellega nõus, j. o. teile tulema?“

„Olga „ja“ sõna kannan ma juba oma südames kui kuldset kala akwaariumis, et sellega oma kurba poisimehe elukorterit ehitada“.

„Hm!“ ja Wasmann sügas kuskalt. „Kuid mõtelge, kallid noormees, et sellest ei wõi midagi wälja tulla. Teie teenite ministeeriumis, eks? Teie past on kassin, kuna Olga õppinud elama külluses kui pangadirektori tütar. Pealegi armastab ta kostüümi kostüümi peale tellida, et muudkui maffa rätsepale ja rätsepale ja jälle rätsepale. Teil aga niipea suuremat karjääri loota ei ole ministeeriumis, seda ütles mulle ministeeriumi juhataja, kui ta wäljastaubanduse asjus mele aktiwa seltsi poole pööris. Mislega teie oma naist mõtlete toita, ehitada, teatridesse sõidutada? Pealegi see praegune aeg, noormees, mõistate lugegi“.

Ja Wasmann pani heasüdamlikelt käe Arnoldi õla peale, patjutades iga sõna sekka lorb.

„Aga lubage“, wastas Arnold. „Lugu ei ole sugugi

nti õudne, kui seda mulle püüate ette maalida. Selle eest olete teie, minu äiapapa, rikas Eksport ja Import aktsiaseltsi direktor".

"Tõsi, kuid kas teie ei tea, et ma sellepärast Olgat soovitan juudi miljonäärile, et meie selts on kogu varisemas, et on tulemas iga filmapilt krah, et ma võin jääda kerjuseks, kuna see mees, Moische Zitron, võib mind päästa, kui ma katsun teda oma ettevõtte sisse kiskuda . . . Palusin teid, mõistagi, sellest mitte teistele hingata, kui Olgat tõega tahate, sest võib ju tulla muu väljapääsu võimalus . . ."

"Aga see on ju alatu!" hüüdis Arnold. "Sellega, et Olgat õnnetuks teha, tahate ise õnnelikuks saada".

"Pidage, noormees — mina olen ainult direktor. Mina ehk pesen veel kuidagi käed, aga panga põhikapital on 15,000,000 Eesti marka, mis kogu saadud aktsiatest, kuna aktsiaid sadaned on omanud, pannes sisse oma, võib olla, suure waevaga teenitud viimase vara. Seega päästaks Olga hulk teisi, ohwerdaks end kui Judith, kui Monna Banna."

"Eh! kui Maupassant't "rasvanuudel", lihas Arnold sapiselt juure; siis aga jätkas rahulikult: "Praegune aeg ei ole halastaja Samaaria mehe aeg — nüüd on kõik egoistid ja sellepärast kahtlen ma, et teie tütar, kes kui ekstravagantne ameerikanna, furtisamlanna, orgiastiline poetessa — oma õnne teiste eest hakkaks ohwerdama . . . Parema jätke ta mulle, mul on lootust mingit karjääri teha ja kui see õnnestab, ei taha ma teilt abi mitte üks penn."

"Teie? Karjääri? Misjugu?" küsis Wilmann, kuna ta otsusele tõmbusid wertikaalsed usumatused kortsud.

"Noh, kui ma näituseks pääseksin Riigikogusse?"

"Sinna võite küll pääseda, kuid mis sellest kasu, kui on isikuid olemas, kes nelja filma all maailma ära võidavad, aga tuhande juures kõrbesiti ei tapa".

"Aga kui ma ei ole sarnane?" päris Arnold. "Ma olen ülekülluse teistjargune kui teised. Võib olla, õnnestab mul võita ka poliitilisel areenal loorberisi? Pealegi kutsuti mind juba 20. j. l. päeval Musta Lõhe erakonna koosolekule kõnelema."

Arnold waletas, soovides end weldi tõsta Wafmanni filmis.

"Teie võtsite kutsu vastu?" küsis Wafmann tõsiselt.

"Mul ei jätku aega sarnaste maiste asjade jaoks, kui kõnet pidada . . . Hea, kui Riigikogu esinen."

"Täheleb, teie olete kandidaatide nimekirjas?"

"Ja."

"Miks siis mitte kõnega esineda? See oleks väga ilus. Pealegi . . ." Wafmann jäi mõttesse. "Teate mis! Kui teie astute 20. j. l. päeval Musta Lõhe erakonna koosolekul kõnega üles ja kui see vähegi hüvitaw, siis usun teie poliitilisse võimise ja teie saate tütre. Siin mu sõna ja käsi. Kuid aga läbi kühate, ei ole teil õigust Olga peale."

"Aha, kaval rebane," mõtles Arnold. "Leidsid nüüd abinõu, kuidas mind Olgast lahutada kui laewa sadama-filast," aga walgust ühtles:

"Hea, ma võtan ettepaneku vastu . . . Ma esinen 20. j. l. p. Musta Lõhe erakonnas kõnega meie partei heaks. Mii siis, nägemiseni koosolekul!"

Wafmann saatis Arnoldi wälja, et talt võtta lõkkuuute võimaluse Olgaga, ja ühtles, et tütar kõõgis Uinel abiliseks.

Arnold lahkus, mõeldes: "Kuis. kumab lootuse wiser-kaar tõfete mägede taga!"

Walmann aga filis habet, läts kabinetti ja sõnas habemesse: „Tahan ühes Olgaga minna koosolekule, et ta su hõlgawat läbitukkumist näeks. Et aga su langemises kindel olla, palkan kas wõi mõned isikud, kes sind wälja wististawad ja naerawad, sest mis mulle imponeerib, see on Molsche Zitront kulb.“

V.

Mida kiirem ligines 20. kuupäew, seda rahutumaks muutus Arnold. Esiteks — ta ei nälnud Olgat, kuigi täis iga päew kohwimajas, kus waremalt kohtas Olgat sageli; wististe pidas isa tütarit karmil käel kinni? Teiseks — tihutustõne, mida ta walmistas 20. kuupäewaks, et niiskunud sugugi edasi.

Wõib olla, oli siin süüdi armastus? Wõib olla, oli Arnoldi pea tühine gummipall, mis tarwitas teiste mõtete tõukeid?

Leelivas ahastuses istus Arnold kirjutuslaua taga, sulges kõrwad sõrmiga, et ei kuulduks forteril perenaise laste hõisa ja imes tulepead, nagu laps emarinda. Kuid midagi mõistlikku ta tulewarrest ikkagi wälja ei imenud.

Alustas kümnendat korda:

„Alustatud seltsimehed! . . .“

Alustas kahelkümnendat korda:

„Armsad seltsimehed! . . .“

Ja kirjutas lugematuis warjantides:

„ . . . Ajume wõitlusse aegade tõfete wastu, et waim waatleks tulewastes hariduse-müsteeriumites elu ja tujude mängu ning seaduseid. Loodame, et Muft Lohé wõimaldab

nut lorda, mis lerkib me filme ette, kui Vethe lainte lihtidest
ilus Madhomen."

Kuid niipea, kui süvenes enesekriitikas, kui leidis kirjute-
tuses kas Schlegeli, Hölderlini või Massarmé mõju, kärlistas
kirjutuse puruks ja kirjutas uuesti. Kuid nüüd wahetas ta
Musta Lõhe erakonna Olgaga ja Vethe lained Wafmanniga,
ning kärlistas kirjutuse jällegi.

See ei olnud juba midagi normaalset. Leidis, et luule
ära surmanud lihtsa protokollilikkuse. Arwas aga ka, et ta
ajast ees, et ta ühiskonnast wälja kaswanud kui händ eeslist.
Publikum, laiemad hulgad aga ei mõista lüürilist, elegilist,
poetilist kõnet. Pealegi et tohi üks oraator, tribuun massile
midagi ette kujutada, kui tahab mõita lugupidamise, waib
peab andma.

Mass ei taha seafinki, mis riputatud laste waatluseks,
waib worstiotja, mida hotab hammaste wahel.

Seda worstiotja aga ei wõinud Arnold kui poet, kel
omalgi raha selle ostmiseks puudus, massile anda. Seda wõis
teha mõni lihtne oraator Musta Lõhe erakonnast, kel wõõrad
kõik eeterlised kujutlused. Seda wõis teha isik, kes elas reaalsu-
susele, aga mitte unistusele, miraasfidele. Arnold oli aga
unistuste inime.

Kuis wõis, kuis suutis see Arnold kirjutada massile
arusaadawa kõne, kelle iga mõte oli kui sulbse Ilo sümbol?
Kuis wõis see Arnold massile meeldida, kelle ilusamat wäljen-
dust ei mõisteta? See oleks niisama, kui mängiks ta kiila-
wahelisel tiigel külatüdrufutele ja poistele igatsetud Maru-polla
asemel Skrääbint või Debussyd.

Ja ei ole imetlema, kui Arnold tuli mõtte peale, paluda
ajakirjanik Rihtwitsulge, ta endist kooliwenda, kirjutada kõne.

„Ta teab partei lõõtsõnu, banaalsuseid — kõike seda, mis masfile nii meeldib,“ õigustas Arnold oma mõtet: „Ja pealegi olen ma omale unustanud muretseda Musta Rõõge erakonna programmi, nii et ma, mõib olla, hoopis wale alusel oleks oma kõne pidanud. Müüb aga, kus mu pea Olgast täidetud, kus ma isegi kümnerealist sonetti ei suuda lugeda, oleks ületõhus nõuda, et ma Musta Rõõge programmi läbi loeks, kui ma seda juba enne ei ole teinud.“

Ja et ta elu oli üks suur poos, kopeerimine, et ta oli juurte poeetide wäike epigoon, siis ei tulnud ta siingi ise selle mõtte peale.

„Eks tellinud ka Sander „Pisuhännas“ Piibelehelt romaani, kui elu libedaks läks“, ütles Arnold enesele. „Sander on aga hoopis teine tüüp kui mina — nii ei ole ma sugugi plagiaator, waid iseseisew originaalne autor“.

Kuna 20. kuupäew wälgu titrusele lähenes, kuna päewade arv juba kaunis suureks kaswas, mil ta Olgat wlimati nägi, siis ei mõinud nüüd, mil weel mõned päewad koosoleku päewani aega oli, juttugi olla, et ta end niiwõrd rahustada suudaks, et kõnet walmis mõelda, kirjutada ja töötada.

Selle asemel istus Arnold kolm päewa järgimööda igal õhtul kolm tundi „Arletini“ kohwimajas, et kohata Rihwti sulge, kes muul ajal siin alati käis nagu Olgagi, ja nagu Olgagi, nüüd mitmet päewa kadunud oli.

„Kui ta täna ei tule, lähen adreßkontori ja küsin, kus ta adreß,“ otjustas Arnold iga päew, kuid jäi ikka minemata.

Ühel õhtul, istudes kohwimajas ajalehega, filmas juba erakondade nimekirju, kes walmistest osa wõtawad. Lehes olid ka wiie esimese kandidaadi nimeb.

Arnoldi nimi puudus wile Musta Lohu erakonna esimehe kandidaadi seas.

„Kuid ma usun, et kui terve nimefiri ilmub, siis olen nendes“, lausus Arnold, tellides weel üks portsjon kohwi ja mõtles edasi: „Kga kui Olga süski ohwerdab end Import ja Eksport aktsionääride eest kui Maeterlincki Monna Vanna püüratud lindluse elanikkude eest Pisas?“

Ja hirm waldas ta südame.

VI.

Peeglitena läikivate, säravate marmortahvlite kohal lõi juba haprais klaasmunades särama nitipeened rõngatõmbunud ussid, millede kohal kuppililiad, õisleded alaspidi. Rest jutu luminat ja riiete lahinat wilgatasid flirtiate neiude hamaste pärlikeed, nende jalad mustis kingis hüppasid kui warb-lased rahutult.

Arnoldi silmad otsisid sisse astudes laeessse Olga kui kapten tähte, mis juhtis laewa õigele teele.

Seal filmas Rihwtisulge ühe ütsiku laua taga ütsituna ütsiku kohwikasfiga tema ees.

See oli mees, selle peenel, kulwal ninal särasid prillid kui parmu tiikwad, jäbededes elektertulede kumast. Ta nägu oli kahwatu, terawate põsenullidega, mida kaunistasid tulipunased laigud, kuid habe tuletas meele Van Dehca'i oma.

Arnold läks lohe tema poole ja teretas.

„Keda ma näen“, lausus Rihwtisulg imetledes, näol troontiline ilme. „See ju meie admiraal Togo“.

Nii nimetati Arnoldit koolis, kui ta lumesõda juhtis lumesti tehtud laewal.

„Tahin istuda? On see plats waba?“

"O ja — rõõmustab väga mind kooliseltsimehega nüüd ka sõna pajatada".

"Meie olime sõbrad", parandas Arnold. "Sa oleks hea, kui meile seba sõprust uuenaksime. Teie olete ajakirjanik?"

"Olin; enam mitte."

"Miks?"

"Nüüd olen palvetirjade kirjutaja, iswinnite! Seft meie ajaleht "Töö wõitlus" pandi kinni".

"Palwetirjade kirjutaja — endine ajakirjanik... Pergest pihta — see klappib!... Just sarnast inimest mul tuleb waja", hüüdis Arnold rõõmsalt.

Arnold istus ja tellis pudel kmonaadi. Sitt wõttis taskust hõbe portmonee, warustud kahe kuldsse monogrammiga, awas ja pakkus Rihwtisulele:

"Olge heaks!"

"Ma ei suitseta", wastas see. "Iswinnite!"

"Aga kui ma ei effi, olen teid sageli Eestoonia wõi draamateatri puhwetis näinud".

Digus... ma joon küll alkoholiseid joote, iswinnite, kuid ei suitseta... Ei ole harjunud... kuigi sõjas peaaegu olesfin suitsetajaks hakanud".

"Teie olete sõjas olnud? Mitu korda?"

"Meie wabadussõjas... lipnikuna... iswinnite. Kuid teie ütlesite, et teil sarnast isikut waja kui mind — mis jaoks?"

"Ah ja... waadake, meil on walimised ees ja teie kui endine ajakirjanik tunnete erakondid kui botaanik rohte, sellepärast tahisin teilt mingit nõu küsida", alustas Arnold väga piinlikult.

"Mis ajast on teid, iswinnite, poeeti, selle demoneeri-

waiks impulsiks peaks olema tõe ja elu mõtte otsimine, hakanud huvitama kitsapitiriline erakondade poliitika?"

"Sest saadid . . . hm . . . kui mu emantsipeeritud elu üldmaks rõõmuks saanud — tagasipööramine ühiskonda".

"Täheleandab, et olete tulnud arusaamisele, et ühiskonda sisse liitumiseks tulevad seadimised . . . Võib olla ka seda, et tsiviliseeritud ilmas on kunst ja kultuur elu varjused, mida sugugi ei ole vaja? . . ."

"Selle mõtteajalaga, mida teie minu ilmawaate filmapiitiril lasete walgutada, ei ole ma päri. Kunst illustreerib elu nagu kuldne päike, kui ta kuldsete kiirtega külmab üle hämaruse. Pealegi toidab ta waimuwajadusi, mis suuremad on kui lihasliku ihu nõuded".

"Kunst on toit, s.o. magus toit rikastele, ilma milleta võib wäga hästi läbi saada", wastas Riikwrtijulg kindlalt. "Wastele ei anna ta midagi . . . Kuid jätkame targutused, sest me omist wadetest kumbki ei loobu".

"Sitski, waielused tekitawad me olemise sinfooniasse dissonanse . . . Kuid ma awaldan oma soowi, mis seisab selles, et palusin teid kirjutada kõne Musta Lohu erakonna ülistamiseks ja ta suurema wastase, Punase Lohu erakonna põrmutamiseks . . . umbes midagi kihutuskõne taolist . . ."

Riikwrtijulg waatas Arnoldi otsa, suu pärani; wõttis siis prillid ja pliihtis neid.

"Mis jaoks?" küsis ta.

"Mis öelda?" mõtles Arnold. "Kui ütlen tõtt, wäheendan oma autoriteeti tema filmis? Paremini juba waletan".

"Reegi tutaw talumees, kes on Musta Lohu erakonna liige, palus muld kõne, et seda ette lugeda maal . . . ta tahab Riigikogusse pääseda . . . kuid mind ennast see asi ei

huwita sugugi . . . mul pole aega . . . pealegi, kui teie olete palwelirjade kirjutaja . . . millest ka kuulsin . . . mõtlesin teile tööd anda . . . Usun, et teil selle vastu midagi ei ole . . ."

"Kui see Musta Lohu erafond ei oleks!" lausub Rihwtisulg. "Sellele ma, iswinite, ei kirjuta".

Arnoldi lootus langes. "Mis müüd?" mõtles ta. "Kas siis saatus tahab tõega, et Olga, mu muusa, mu südame ööfarikas — peab minema juubi käte wahese, kes ühe sõõmuga tas peituwa süütause nektari alla lugistab?"

Siis waletas ta:

"Talumees lubas esineda maal 20. j. l. päewal . . . Ta on mu onu . . . kui ma talle kõne ei muretse, jään parandusest ilma".

"Ma usun juba, miks Teie ise kõnet ei kirjuta. Teil on telne ilmawaade. Teie ei taha seda müüa . . . Kuid kui mina kirjutan, pean mina oma ilmawaadet müüma".

"Kuid ta tahab kõne 16. j. l. päewaks kätte . . . Ma lubasin . . . Ma maksan teile . . . Palju tahate?"

"Ma oma ilmawaadet raha eest ei müü, iswinite . . . Ma olen Punase Lohu erakonna liige".

"Aga kui ma maksan 2000 marka kõne eest? Rihtsa kõne eest, protokolliise kõne eest?"

Rihwtinool jäi mõttesse.

"Kui mu majandusline seisukord oleks parem . . . Kuid praegusel korral . . . kui teie 5000 marka maksate, siis kirjutan".

"Siin mu käsi", hüüdis Arnoldi wõidurõõmsalt ja wõttis taskust raamatutse. "See on Musta Lohu erakonna programm . . . ostsin paari päewa eest igats juhtumiseks" . . .

Nad surusid üksteise läbi. Siis libises proshüür Rihwtisule tasku.

Määrati tähtpäew, mil kõne walmis pidi olema ja nad lahkusid kafeest.

Täna wale jõudes läks kumbki kumbagile poole.

„Kust saada 5000 marka?“ mõtles Arnold ahastuslikult. „Kust saada? . . . Ahman, tunnen, et mu hing on kui järw, kus peegeldub tulewasi pilwete katastroofe . . .“

VII.

Walimiseelses lahingub olid täies hoos: ajakirjanduses tormasid juba ühed erakonnad wihasena lohedena üksteise peale; teised aga ihusid salateisi rotatsiooni-masinail sõnapilte, lause-odasid, et neid parajal momendil wastase ihu torgata.

Arnold müüis ära oma kuld monogrammidega kaunistatud kõrbe portmonee, nliisama ka ühe flotser-sõrmuse, et rahaga tasuda kõne tegija waewa.

Ühel päewal ilmuski Riikswtisulg kõnega Arnoldi juure; ta olla ka ennem käinud, kuid Arnold ei olnud fobus.

Arnold luges pealiskaudselt kõne üle.

„Nagu näen, et olegi see erakond nii konserwatiivne“, sõnas ta Riikswtisulele, mõttes wärisewail sõrmil põuetaskust oma rahawaranduse.

„Sigus“, muigas Riikswtisulg trooniliselt: „Isegi mind üllatas Musta Rõõe kaunis ppaheppoolne programm . . . Usun, et teie onu kõnega wäga rahul saab olema ja ta teile wäga suure noosi pärandab“.

Nad lahkusid. Arnold hakkas rõõu kõnet õppima.

„Mu kõne ei tohi awalbada misseeriset muljet, waid wägewat, wõimast, nii et iga sõna esineks kui piitsalööb, wasa-rahoop wastastele“, mõtles Arnold. „Ükski kuulajaist ei tohi surunud lgawuse wõrgus hoigada“.

Arnold asetask laua tsest tuba, aga toolib laua ette. Ise asus aga laua taša, kõne käes, ja dellameeris suure paatosesga tühjabel toolibel ettekujutatud publikumi poole, tõustes mõjuwatel kohtadel warwastele.

„ . . . Seltsimehed“, kõneles Arnold walmustatult tühjajade toolibde poole, „kõil meie erafondade mõitlus riigl juhtimises seisab selles, et ühebel erafondabel et ole jõudu mõimu tinni pidada, teistel endib maksma, walitsema panna . . .“

Niit algas õppimine suure hoo ja wainustusega, sest pidit see kõne ju otstustama Arnoldi saatuse ja talle andma Olga. Aga kõne eest makstud raha lootis ta Walmannilt itkagi fuldagit tagasi saada, kas mõt osa kaasawara näol.

Järgmisel päewal harjutas Arnold end ka elusa kuulaja ees: ta kutsus kuulama perenaise.

See tuli kõögist, waarudes paksudel puusabel, punase lõtenbawa näoga ja raswast läitiwa lõuaotsaga. Ta istus, käed wahelite, noogutas peaga kui takti lüües kõne seltsa ja ütles iga pausi kohal: „Hea! Wäga hea! Kena!“

Selle eest pidit aga Arnold sel päewal leppima ärafõrwenud leemega. Kuib järgmisel päewal ütles perenaine end kategooriliselt kuulamisest ära: ta et tahta teist korda toitu ära rikkuda. Ta saatit oma asemel terjuse, kellele iga päew kõögis andis lusikatäile pudru.

Ja niit juhtus järgmine intsident:

Kui tuppä astus puujalaga mees, kes näis kui wana soldat mõnest lõbusast Saksa operetist, talus Arnold teda toolile ja palus kuulata.

„Tänan herra; kõht täis“, wastas terjus alandlikult.

„Ega ma kõnet teile süüa anna“, lausus Arnold.

„Mitab tangu pudrusiti“, wastas terjus.

Arnold ei juhtinud seepeale mingit tähelepanu. Ta kõneles lõpuni. Ta sõnad langesid kui komeetid, lõhkesid kui shrapnellid, paukusid kui mortitrid.

„Kui vastased seda kuulewad, põgenewad nad kui suitsumarjude rida“, mõttes Arnold lõpetades ja küsis kerjuselt:

„Noh, kuis meeldis?“

„Andle parem tütt leiba faasa“, vastas kerjus.

Arnold talus kerjuse tööki perenaise juure ja küsis:

„On see mees lollakas?“

„Ei — ta on ainult oma kõrwa kuulmise kaotanud“, vastas perenaine läbi auru.

Sel päeval naeris Arnold jälle üle hulga aja. Õhtul läks lõbusana „Arleliini“ kohwimalja.

See päew oli hea päew: ta nägi Olga koote söömas oma sõbrannaga!

Arnold teretas ja lähenes neile. Olga tutvustas talle oma kaaslast. Rõõlndi ühest ja teisest üleüldisest asjust.

Kuid siiski õnnestas Arnoldil küsida mõõdra kuulmata:

„On isa siin nüüd rahule jätnud selle juudi miljonaäri?“

„Ja . . . Ta ütles: 20 s. k. p. lähme Musta Lohke eratonna walimiseelsele koosolekule, kus sulle näitan, mis mees see Arnold on . . . Sa esineb siis?“

„Ja“, vastas Arnold uhkelt. „Ma esinen, ma esinen, mu Egipti külm kuninganna“.

„Kuid kui isa seda ütles, naeris omale habemesse“.

„Naeris, miks?“

„Ma ei tea“.

„Võib olla, et tal hea meel, et ma kõnega esinen?“

„Võib olla“.

„Kuis juubleffin ma sind, mu armas! Kuis ksuufin, kuis murrasfin ma su punasuult juudluse tulipunase öie, Olga!“

Nende kõne sai taktistatud.

„See herra esineb Musta Lõhe koosolekul 20. j. k. p. kõnega“, lausus Olga, Arnoldi poole tähendades.

„Tõega?“ hüübis ta kaaslase elawalt. „Etis tahan ka mina sinna tulla“.

„Huwitab siis teid poliitika?“ päris Arnold.

„Muide mitte, aga kui mõni tuttav kusagil esineb, siis küll kuulan ja waatan, et käja plaksutada“.

Nad lahkusid kohwimajast. Saadeti koju Olga sõbranna. Siis saatis Arnold Olga.

Paternad kumafid kui kurwad, walgeisse särpidesse mähiud pead. Hämaruse surmasid kuu kiirepilgid, mis äkki pilwe wahelt nähtawale tulid.

Trotuaarid näisid kui poleeritud marmorist.

Arnoldi ja Olga ees läksid aga nende warjud kui hilpkonnad.

„Nii siis, 20. kuupäew otjustab meie saatuse?“ päris netu tase, nõjades end Arnoldi wastu.

„Ja“, wastas Arnold. „See on saatustlik päew! Kuid ma võidan su kas wõi krolodilli lõugade wahelt“.

Ta ta lisas juure, sest ta meele tuli Edgar Allan Poe salm:

„Sa oled mu Nifia wene, mis mind kannab Hellasesse“.

Neile tuli keegi waarudes wastu; nad läksid üle uulitsa. Arnold loibis end Olga warju, sest joobnu oli kihwtisulg.

Nad lahkusid uulitsa algul, kus elas Olga.

Kuu läks pilwe taha. „Hämarus mähib maa kui Meduusa mustadesse juustesse,“ mõtles Arnold. „Mis saab mu armastusest ja wõitlewast lohedest?“

VIII.

Need päewad, mis kulusid sellest saadit, kui Rihwtisulg Arnolbile kõne tõi, mööbanesid kui unenägu. Tõudis päew, Arnoldi esinemise päew, millest teatas Musta Lohu erakonna häälekandja oma lugejale.

Oli parajaste linnas põllumeeste ülemaaline kongress, nii et koosolekul eriti suurt tungi oli oodata. Arnold aga tõendas hommitust saadit peegli ees, mille esine laud oli täidetud lammide, harjade ja pumadiga, ning odesolonni pudelitega, mis täis rohelist wedelikku.

„Kas lehestunud mu hõbeseid uned?“ mõtles Arnold walget pitee westi selga tõmmates. „Kuid loodame, sest kõne olen õppinud pähe, et loen kui raamatust“.

Kui ta tund aega hiljem koosoleku ruumidesse astus, mis sumises juba inimestest kui mesilaste taru, lausus enesele: „Mu süda wäriseb sees, kui leht puu otjas tuulepuhangu käes, kuid enam ei wõi ma ära öelda, sest saatustlikud filmapildud on pühad kui saatuse ettevõtted“.

Trehwas Wafmanni, Olgat ja jeda daami, kes „Arlekiinis“ wiibis. Wafmann filis oma habet, nagu harilikult, aga ta filmis oli mõni kawa tuluse. Nad joowisid kõik Arnolbile õnne.

Arnold oli liig ärew, et nendega kauem westelda. Ta wabandas, et peab weel kõne wälja mõtlema ja hulkus, endamisi pool waljusti kõneledes küll foiees, küll näitelawa taga, pörgates ühe ja teise wastu hajakameelsusest kui pime.

Trehwas Wesintku, kes ta kuue nööbist kinni hakkas, nagu harilikult ja, nagu harilikult pahema käega õhku ellipse joonistas.

„Kas tele e—e, esinete tlla?“ päris Wesint. „Teate, fiks, e—e, seal puhwetis, oli lõbus“.

„Rahstlemata. Palusfin aga teid nii lahtelolla ja loos-olekul mind hästi tähele panna“, naljatas Arnold.

Koosolekule tulijad lahutasid Wesintu Arnoldist, kes ühes teistega saali astus. —

Weerand tundis hiljem asus Arnold rahwahulga ees tribüünil ja alustas wärisewal häälel.

Kõik tegid näob, nagu oleksid nad wäga huwitatud asjast, eriti Olga ja sõbranna, kes jätsid suud nii laialt, et terve todujanes oleks wõinud sisse hüpata.

Arnold julgenes. Ta deklameeris paatosega, otsekui mõni Schilleri aegne näitleja. Ta tõusis kohtabel, mis hääles nõudsid f. fortissimot, isegi fittiwarmule.

Äkki tõusis kuulajate seas lahin, kes ärkasid kui unest. Koosoleku juhataja hüüdis:

„Palusfin kõnelejat mitte eraõnna programmi pliribest wälja minna“.

Arnold kõneles edasi. Ta ei lastnud end sugugi elsitada, waid mõtles koguni: „Kas ei helise mu kõnes kogu saali täie inimrühma harmoonia?“

Tõusid uued wahelhüüjused kui metsikud täitub püüjalule. Kuuldus wilet. Teised tegid: „pft! pft!“

Arnold kõneles edasi. Ta nägi, et koosoleku juhataja midagi tahtis ütelda, kuid ta hääle mattis äkiline maru:

„Maha temaga! Wälja temaga! Tal on õigus! Wale! Õigus! Tõde! Wälja walelt!“

Arnold kõneles edasi. Ta ei näinud midagi, ta ei kuulnud midagi — teda waldas waimustuse lõhe.

„Kas teie siis ei kuule“, karjus äkki koosoleku juhataja Arnoldi ees. „Wõtan teilt sõnaõiguse“.

Kuid seal tõusis maru saalis kõige suuremasse hõõsse.

Arnold waatas kui unest ärgates ringi. Talt wõetaksje sõna-
õigus? Miks? Ja mis see siis tähendab? „Wõit triwtaal-
selt õelda, ei seedi see inimrühm mu kõnet?“ küsis eneselt.

Seal haaras äkki teegi kuulajaisi ägedalt saapa jalast
ja wiskas Arnoldi peale. Ta nägi õhus midagi lendama,
astus kõrwale, et mitte saada tabatud, kuid jalg astus üle
„estraadi“ ääre õhku ja Arnold kukkus kui tasakaalu kaotanud
akrobaat tribüünilt alla, saali, maruliste koosolijate sekka.

Kuulbus naerulagin. Wileb. Arnold aga kargas maast,
kus ta filmapilt aega jalgadega siples kui tiibadele kukkunud
erilane, et tormata kallale koosoleku juhatajale, kelles ta kogu
oma häbi, hukatust nägi.

Seal haaras taft kinni Wesinit, kelle paljas pealag
weeres esile ootamata kui lakeeritudmuna. Ta hoibis Arnoldi
kraest kinni ja hüüdis:

„He—e, noormees, lahkume, e—e . . .“

Kuid ta ei saanud palju edasi, sest Arnold rabeles ta
kätkest lahti ja karjus talle näkku:

„Lurjus, siga! Laske mind ometi kõnelda lõpuni . . .“

„Kordnit, e—e, kus on kordnit!“ hüüdis Wesinit.

Inimesed piirasid neid sisse. Almus kujukilt kordnit.
Arnold talutati ukse poole, kuna Wesinit oma parema käega
wehkis kui wekistatas kõige kangema tuule käes.

„Mis on? Mis on juhtunud?“ päris Arnold eneselt,
waadates ümber. „Need on õelad däämonid mu ümber!
O ja, däämonid!“

Ta filmas äkki teiste nägude seas Olga üleni punast
nägu mahaböödud filmega, kuna Wasmann wõidurõõmsalt nae-
rates habet sasis.

Järgmisel hetkil leidis Arnold enese kijas. Lärm mat-

tus finni mattuwa ulse taga. Wesinif aga wehtis wihaselt
käega ja lausus lordnikule:

„E—e, palustsin protokollit teha, e—e, mu au teotamitse
päraft . . .“

Arnold, tundes ähti, tuts kõit wiha tas kadus.

„Protokoll, mis jaoks protokoll?“ küsis ta.

„E—e, olen ma teile figa, mis?“ küsis Wesinif wihaselt.

„Sa see on, e—e, see tänu, see tänu selle eest, mis teile tegin!“

„Aga teie hakkasite ju must finni ja ei lastnud edasi
kõnelda? Sa see müra ja kära — mis see kõit tähendab?“

„Teie, kas, e—e, teil ei ole häbi veel küsida? Sa tell,
e—e, oli julgust meil niisuguse kõnega, e—e, esineda! Teil, keda,
e—e, rahwasaadiku nimekirja määranud meie, e—e, erakond . . .“

„Sa mis mu kõnel siis puudus?“

„Mis puudus? Keda te, e—e, pillate? See kõne oli
ju, e—e, Punase Lohe erakonna kihutus kõne, mis, e—e, meie
erakonna põrmu tallas . . . Mõistate, e—e, nüüd . . .“

Arnold seisis põrutuna. Wesinif jattas:

„Sa teid, e—e, Punase Lohe erakonna meest, seadime
meie, e—e, oma erakonna kandidaatide nimekirja, teid, e—e,
kes meid poisiteseliskust, e—e, narrima tuli . . .“

Ta peatas, seft lordnik wõttis taskust raamatu ja küsis:

„Kas siis ikka protokollit teen?“

Sel filmapilgul tormas Wasmann saolist wälja, sügades
habet wõidurõõmsal näol. Silmates Arnoldit ja Wesiniku,
tuli kiiresti nende poole.

„Tõhin soowida õnne,“ lausus ta Arnoldile kätt ulates.

„Erakond heitis teid enesest wälja.“

Arnold kahwatas veel enam. Ta ei wõtnud Wasmanni
kätt wastu. Kuulis waewalt, kui Wesinif lordnikule ütles:

„Pear, e—e, ennaft liig uhtels, et ühe Punase Lohemehega lohut käia, kuigi ta, e—e, pokri saaks seitsmeks päevaks.“

Arnold pööris ringi. Ta suumurgab tõmbusid trampli-
kult kottu. „O däämonid, o däämonid!“ mõtles ta.

Kuulbus Watmanni lõbus naer kaja.

Arnold vaarus riiete ruumidesse, fofistes ütslugu :
„O däämonid, o däämonid!“

IX.

Ustudes Musta Lohes erakonna ruumidest välja, peatas Arnold tänaval uimasena. Suudles lõlendwaid põski jahe tuul, jahutas kuuma pead. Hattas juba hämarsuma. Inimesed kõndisid küt sümboolsed warjud.

Arnold hulkus sinna-tänna sihtta. Jõudis välja südalinnast. Hulkus alewi kwartaalides. Kõndis ja kõneles waljul häälel tseeneses küt palangus. Inimesed andsid kohkudes teed.

„O däämonid, o däämonid!“ hüüdis Arnold. „Mis olete teinud minuga, futuro-poeediga! O, däämonid, o däämonid! Mis olete teinud minu meelega, mu hingega, mis tume küt basäänt weepind neist lainetest, kus hulkuvad unistuste õhulosside warjud!“

Jõudis linna äärsesse parli, kus hellsid sügisesed puud maha lehtede kulda. Astus küt läbi „Dobona hile“ mere kaldale, kus wahupätsed laine kotal ülal tormasid pilwed wihaastena pühwlthärgadena edasi, edasi, juues mere tinaft wett laugustes küt tarastusjeks.

Astus tagasi parli, poolhalasti puude wahale. Raagus offil kraaklusid waresed, rongad : „Nevermore! Nevermore!“ Tõusid lendu küt mustad mõtled, hantudes kogu

Ilmale näkku: „Never more!“ Selle jekka rabas tuulehoog puult roosteseid lehti, puisates neid maha tõlinal kui kulbikkingid.

Waatas ringi. „Kuhu olen efinud?“ küsis eneselt. „Kuhu? Millisesse õuduse riiki? Kui wõõras tõit ümber! Kus olen näinud seda maastikku? Ahaa, mäletan — olen näinud seda arfalist maastikku wanade meistrite gravüüribel.“

Kuld siis waldas hinge ahasius. „Ah, see elu siin ei ole materiaal ettefujutuse õudsete piltide jaoks, ei müstika, ei fantastika jaoks — sest igal pool kohtupõrked kareda materjalismiga, mis mu õnnepäewa muutus õnnetuspäewaks!“

Kes liiskas ümber ta õnnetarika? Kes? O, et seda päewa eal ei oleks olnud! Miks efines ta lõnega latemale auditooriumile, kui ta ise? Et õnne wõlta! Kuld sai petetud omis lootusis, sest see, kes häwitas ta õnne, oli Riikwitsulg, see ajakirjanik-madu, aspiid! Et lõhlegu ta tätspuhutud lonnana sinna palka, kus wiibib!

Waatles ringi. Kuid hall, kui kurb olt loodus! Kus olid kontrastid, wärwide helemus? Kus? Kurbus wallitjes, ahasius pidutses, meeletus lõbutses!

„Siiski olt jul õigus, kui ütlesid neile tõtt näkku koos-olekul“, trööstis end Arnold. „Eul oli õigus, kui lausufid: langedu despoottide peale tagasi terase jõud . . . Sa olid Musta Lohu erakonna huntide hirm, kes rahwa südant purewad, kelle wastu oleb ainult sellepärast tunnud poolehoidu, et üht neibu armastafid . . .“

Waarus tagasi linna. Olt ptme, kui jõudis oma elu-orteril uulitsale. Nutfid lumawad laternad häämaruses, mis ümbrust mähkis mustana leinaloorina. Majad tõusfid kui mustad kaljurangad. Olt õudne ja wõõras.

Jõudis tuppä ja süütas lambl fitiilt. Tuba näis nuffer

tul haige. Istus laua taha. Pani hõõguvad põsed vastu laua külma polituuri. Ohtas südamest ja sofistastas:

„Kui palju lootuselillest ei ole õitsenud mu peas, kui rasketel tundidel olen istunud su juures! Nüüd on lõik lõpetatud, on hävitatud mu armastus, on kadunud mulle see, kes oli mulle kõige kallim aare! Oled jäänud üksnes sina, mu laud, mu ainus sõber! mu neljajalgne hingetu sõber!“

Äkki haaras tule ja kirjutas, kirjutas ainsale paberilehele laual võib olla ainult algupärast, südamest tulnud poeeti:

Rannel murtud — purustud!

Mida elus siin ma võitsin

hinge armsaga kui võitsin —

ainult valu, ei wist muud?! . . .

Rannel murtud — purustud!

Nagu õõpiti laulsin mina

oma võitu seal, kus sina

tõrgustes — ei misit muud.

Kuid seal hirmsa valu kuuli-

ga mind tabatud sai, ei mu huuli

eal nüüd ja liigutud.

Süda murtud — purustud!

Arnold ei suutnud siis enam vastu panna sisemisele meeleliigutusele. Ta tõstis mõlemad käed põsile ja langes kummuli lauale, aga ta silmist langesid pisarad põsile kui koralli wihm lehtedele. Ta nuttis, nuttis ja sofistastas:

„Nuta, mu elu, nuta end wäsinuts ja uinu — uinu igawesets!“

X.

Metropooli tähtsam kafee „Arletiin.“

Mängib kwartett, keelpillide kwartett.

Arnold istub laua taga ja joob kuuma šokolaadi Saapani portselaanist tassist. Ta on hulga muutunud: nagu lah-watu, filme all mustad warjub nagu grimmiga tõmmatud.

Juba mitmet õhtupoolt weedab ta fiin. Aga filmad otswad, otswad, otswad Olgat. Kuid ei tule ihaldatu. Ta on sellest saadil kui maa alla wajunud, kui Arnold teda nägi Musta Lohu erakonna ruumides.

Aga Wasmanni juure ei julge Arnold minna, teades et isa poolt on nüüd kõik lõpetud.

Ta hurwad olid need päewad Arnoldile. Ta ülesastu-mise kirjeldus selbis isegi Punase Lohu hääleandjas, kus oli tähendatud muu seas, et kõneleja oli wististe ekslikul teel tellinud kõne Punase Lohu Kirjasaatjalt, kes jüls ta mängis wiperuse: kirjutas kõne oma erakonna kasuks.

Arnold teadis, et selle kirjutuse kirjutas Rihwtisulg.

Hea, et Musta Lohu hääleandja sellest waitis. Ja plidigi jeda. Kuid aga ametiennad ministriumis Arnoldile ta läbitukkumise puhul õnne soovisid pillaks, pefi end Arnold seal seega, õeldes, et ta pole kunagi Musta Lohu erakonnale sümpatiseerinud.

Tahtis ainult teha skandaali sarnases konserwatiivses erakonnas. Muudugi, teda usti — filmakirjaks.

Arnold mõttis ajalehe. Ja mõtles, et ei ilal oleks ta tulnud peale oma õnnetut esinemist sarnasesse rahwariklasse kohta kui see kohwimaja fiin, kui ta ei oleks armastanud Olgat. Seft talle näis, et kogu maailm naerab ta üle.

Awanes uks ja fisse astus Olga — saatjaga. Wlimane oli pikk, lah-watu näo ja plgimustade kahus juustega juudi noorherra. Nad istusid Arnoldi wastu lauda, mis praegu wabanes.

Leht wärtses Arnoldi sõrmi wahel, mille tahta ta end pelta püüdis. Ta unustas kõit ja nägi atnult Olgat.

„Ah, ta nägu on kui matt liilta,“ sosistas Arnold eneses. „Ta huuled kui leelide tulest!“

Waates ja unustas end, tundes ta waatlusest eesteetlist naudingut.

Jälle awanes uks ja sisse astus Rihwtisulg waarumal sammul, aga ta punakal ninna wärisesid prillid. Tal oli kaasa kaks wäikest gnoomi taolist noorherrat. Nad jäid kõit lest kohwimaja.

Rihwtinool wöttis ninna prillid ja pühkis neid, aga ta filmad hülgasid wõõralt, kui õlitult. Äkki filmas Arnoldi, tuli ta juure ja teretas irooniliselt, kuigi isäralise pehmusega.

„Iswinnte, et elstitan,“ ütles, istudes Arnoldi wastu ja kutsus: „Hei, Vox ja Max, tulge siia, siin on ruumi.“ Pööris siis Arnoldi poole ja jätkas: „Iswinnte, et teid tutwustan: mu sõbrad Vox ja Max, ning teile, mu sõbrad, see siin mu koolimees oraator, Musta Lohu eraõnna tribuun Arnold E., kes efines neil pätwil ennekuulmata furooriga.“

Rihwtisule sõbrad istusid, tellisid seltsi ja limonaadi. Arnold aga oleks wajunud maa alla, sest Rihwtisulz lausus üle logu kohwimaja kui pasun.

„Nüüd kuulis Olga,“ mõtles Arnold. „Ta mis ta minust mõtleb, kui näeb sarnase mitte laine seltskonnaga lauas.“

Aga Arnoldi südames paisus wiha, paisus Rihwtisule wastu, kes oli hawitanud ta õnne, kes oli teda naeruwääristanud kõlde ees. Oleks ta puutunud temaga kofu ühisus kohas, kuis oleks ta annud talle tunda oma rusikate kowadust!

„Nii nii, iswinnte“, pööris Rihwtisulg Arnoldi poole. „Tele onu efines Musta Lohu eraõnna koosolekul, mis?“

Kuid imelt: ta esines weidral kombel tele eesnimega ja tele
lujus, tele isitus . . . Kuis mõiksin seda mõista?"

Wihatuluse ajakirjaniku wastu lõi Arnoldis puhkema.

"Tele olete alatu inime", sõnas ta tase. "Ma usal-
dasin teid, kuid tele olite mu wastu figa".

Prillid ajakirjaniku näol löid wärisema.

"See on, kuidas tele ütlesite? Iswinite, j. o. tänu, eks?
Ja siis teil ei olnud toliku peas, et mõista, et ma selle kõnega
tähtsin tele onu pöördä Pünase Lohu erakonna meheks, kut
ta nii narr oli, et teilt kõne tellis . . . Kuis aimasin ma,
iswinite, et tele seda kõnet tarwitata?"

"Siiski, tele teguwis on alatu", sõnas Arnold.

"Iswinite", pööris Rihwtisulg äkki waljul häälel seltsi-
meeste poole. "See herra siin sõimab mind seaks, et ma
oma erakonda talle sandikrosside eest ära ei müüinud . . . Mõis
te arwate, kumb on suurem figa: Kas mina, kellelt ta tellis
kõne Musta Lohu erakonna üllatusseks, wõi tema, kes . . ."

"Wabandage", pööris Arnold Rihwtisule poole. "Dien-
dame seda asja isekestis, mul on siin tuttavad ja see ei ole,
mõistate, soowitaw, niisuguseist asjust karjuda".

Rihwtisulg waatas wõõral ilmel Arnoldi otse; ta sil-
mad prillide taga hõlgasid raswaselt, aga ta hääles kuulus
joobnu pehmus, kutgi ta weel waljumalt alustas:

"Ennast seaks ma sõimata ei lase ühte narri, kelle luu-
letused iga tolmetu paberiforme ehivad. Wõib olla, tahate
weel kõneci tellida, oina wõi eesli kõnecid, mida mõiksite, isw-
nite, ette kanda, sest teil on sellekohane pea".

Rihwtisule seltsimehed naersid, aga Arnold tõusis üles,
kutjus ettekandja. Ta maksis sellele wälja, kutgi šokolaadi
tass oli weel täis. Siis tõusis.

Ruid Rihwtisulg haaras ta kuuest finni ja larius üle terwe koshwimaja:

„Ruhu teie ruttate, argplüts! Waadake, iswinite, ma . . . ma tahan teile, futuro-poeedile, ego-futoristile kirjutada weel ühe kõne taju eest . . . Ja kui soowite, teie armsamale sonetta, madrigaala, tertsiine, triolette . . .“

„Vaske mind! Teie olete joobnud kui figa“, hüüdis Arnold wärisewal häälel. „Ma ei taha teiega, ilo prostitu-eerijaga tialgi enam kofku saada“.

Ta waatles Rihwtisulge jarnasel ilmest kui alligaator, kes walmis peale largama.

„Tellige weel üks kõne“, hüüdis Rihwtisulg, istsagi weel kui taksas Arnoldist finni. „Ma kirjutan ta teile, iswinite, kofe, sest teie, kui luuletaja ei ole poliitiker“.

„Teie suu on kui arseenika ait“, lausus Arnold kofgesi wäest wiha alla surudes, sest tas oli surmawalt haawatud poetiline patriotism.

„See motamorfoos ei ole kofane poeedile“, lallutas Rihwtisulg. „Teie, ilu jüingrid, olete, iswinite, tondi otsijad tühjas, mahajäetud majas . . . Iswinite. Ma kirjutan teile weel ühe kõne, armuawalbuse kõne, mida wõite ette lenda oma kallikesele, kui talt palute fätt“.

Arnold nägi kofitide pilte enda peal. Ta oli kui tulistel sütel.

„Vaske!“ kähistas ta.

„Ei, iswinite, las ma näitan publikumile narri pajazot“, lallutas Rihwtisulg ja pööris teiste poole, otselui Arnoldi tutwustamiskes.

Järgmisel hetkil aga lendas shotolaadi taks Rihwti-

julele vastu pead." Pimestatud mebelikust, mis üle ta näo nõrgus, lasi ta Arnoldi lasti, kes ühe hüppega usse juures oli.

"Selfimehed, pidage teda!" karjus Rihwtisulg, kes tobas kui pime, sest ta priisklaasid olid šokolaadist tühmunud. "Näo põletas ära, selfimehed! Rahewõitlusele temaga... Rahewõitlusele... Üksnes wert võib pešta teotuse, selfimehed!"

Arnold oli juba uulitsal ja fargas woorimehele, hüüdega:
"Eliase tuliwanter, kiwuta!"

XI.

Dõ oli õudne kui julma hirmu fantamasgooria. Arnold wiskles asemel ühelt küljelt teisele. Ta hing lastus kui surmaorgu. Kõit oli otsas, otsas! Ta oli end teotanud Olga filmis! Mis saab nüüd?

"Mu laew rändas meriteel vastu tähtede", mõtles Arnold, "kuid marud ajasid teda jäämägede wahale. Ja nüüd ootab mind hukkumine, õigem: mu armastust! Iga-wene hukkumine!"

Arnold wiskles küljelt küljele. Mõtted rändasid kui asteroidid igaweses tühjuses. Ah, kui ta näeks nüüd unesid, wõõraid, uusi, mis lõidaks ta meele, mis sumbutaks walu! Kui ta näeks nüüd unes imesid — antroposaage ja muid ilmutusi! Kui näeks neid wõitlewaid lohesid!

Kuid siis tuli meele Rihwtisule wäljakutse. "Mis siis, kui hull kutsubki? Mis siis?" küsis eneselt. "Etis pesen weregaga oma pealt teotuse Olga pärast, kuigi ma muidu et ilalgi astuks wõitlusse ajast ja arust läinud riütlina".

Näis wõimata, et Rihwtisulg siiski teda wälja kutsub. Magab wälja enese ja mõistab, et oli teinud loolust, ärrita-

des Arnoldi. Tõega, see oli mõmata — lahewõitlus mete oludes, kus isegi sarnastel herradel, nagu Pitta ja Ast, puudus mehifus astuda võitlusse.

Jõudis hommil. Jõudis hommil tella sõlinaga usfel. Jõudis hommil lahe guoomi taolise herraga tuppa, telleda näod ollt pundunud joomisest, telleda hääled lähisesid. Nad jäid usfe juure, kus juures üks alustas :

„Meid wolitas h-ra Rihwtisulg teile teatama . . .“

„Tellt pärima aumehelikku wastust“, diendas teine wahese.

„Meid wolitas h-ra Rihwtisulg tellt pärima, kas olete walmis seda teotust, mis talle andsite awalikus kohas, pesema lahewõitluse läbi? Sarnasel puhul palume teid nimetada sõjariistad ja aeg, kus kohal ja millal . . .“

„ . . . teil tuleb wõidelda“, jattas teine.

Arnold waitis. Teisel ajal, teisel meeleolul, oleks ta naernud ja herradele usfe õmblust näidanud, kuid nüüd tult ta meele jälle Olga ja teotus, ja tõil see, mis Rihwtisulg talle teinud, ja ta wastas rahulikuna:

„Ma wõtan wäljakutse wastu. Wõitlen rewolwriga, kuid et seda mul ei ole, siis peab seda wäljakutsuja muretsema. Saan tulema ühe setundandiga homme hommitul tell 4 . . . aga kuhu?“

„Arwastime, et Birtal“, wastas esimene setundant.

„Kloostri waremetes“, jattas teine. „Kuid tell 4 on weel pluu“.

„Olgu siis — tell 6“.

Herrad kumardasid ja lahkusid.

„Las olla“, mõtles Arnold. „Las ma wistan maailmale wäljakutse näkku . . . Armastus on surewuse ja suremattuse üksus, ütles Schlegel kusagil . . . Las olla!“

Istus fits kirjutuslaua taha ja kirjutas:

„Armas Olga! Võib olla, kui sa seda kirja loeb, ei ole mind enam elavate kirjas. Ma lähen nimelt duellile. Ma ei wõt lubada, et mu au teotataks Sinu ees, mu unelm, mu kõigi ülim aare!

Armas Olga! Olen armastanud Sind, olen ihaldanud Sind, kuid ei ole minu tegemine, et esinen wiimaseil pätwil sulle selles walguses, mis mind naeruwäristab Su filmis.

Minna olen üffi, aga mu wastu — maailm!

Anna andeks, Olga! Anna andeks kõik, mis oled kannatanud mu pärast, anna andeks, selle armastuse pärast, mis tunnen su wastu! Ah, fina, mu wäifene!

„Jää jumalaga — igaweseks. Jää jumalaga Sina, kes lord minuga olid — maailm.

Sinu Arnold“.

Pani fits kirja ümbrikusse. Kirjutas peale adressi ja heepis margi. Asetas enese riidesse ja astus välja.

„Aga mis fits“, mõtiskeles, „kui Olga, saades selle kirja, tuleb minu juure ja wannutab mitte minna duellile?“

Astus tänawail, filmad pöördub endasse.

XII.

Päike plstis kuldseid kireptigib läbi musta ööfelna. Algas sügisõhommik. Arnold sõitis mööda linnast välja jookswat maantee-noolt. Ta nägu oli täis leinarista, süda täis kurbust.

Arnoldil oli kaaslaseks woorimehel — ametiwend ministeerlumist, kes oli talle ainusefeks sekundandiks.

Istusid peaaegu sõnatuna. Viig suur oli kurbus Arnoldis, et väljendada omi mõtteid sõnades,

„Päike walgusta“, mõttes Arnold laugele waabates, „et mu hing näeks regioonidesse su tiirte juure“.

Õudsid Piritale. Astusid floofirtsse, kus ootasid neid kõrge müüride wahel faks wäikest gnoomi taolist herrat ühes Rihwtisjulega.

„Kus on doktor?“ küsis Arnold Rihwtisjule sekundantidelt.

„Mina olen“, wastas üks neist. „Nüüd aga kirjutage tunnistuse“.

„Miks?“

„Et teie enesetapmise mõttes enese maha lasete — sekelduste eemalehoidmiseks, kui teid haawataks wõi maha lastaks“.

Arnold rebis taskuraamatust lehe ja kirjutas püstijalul. Rats lorida kustus ta täiesti pliiats.

„Üks . . . kaks . . . kolm . . . neli . . .“ mõttis Arnoldi kaaslane maad, ja kui lõpetas jattas: „See on wõitlejate wastaste neutraalne wahemaa, mille ühele wõib wõidelda.“

„Palusin näha sõjariistu.“

Talle ulatati Nagaan-rewolwer.

„Üksainus ongi?“ küsis Arnold imetledes.

„Meil ei ole mingit arsenaali“, lausus Rihwtisjulg sapiselt.

Et liisku wõtta kumb laskeb ennem, wõttis üks Rihwtisjule sekundantidest faks tuletikku, tegi neist ühe pooleks ja asetaski kabe paberossi kesta sisse mõlemad, keerates otjast folkku.

Paberossid pandi libarasse. Ühem tiff tähendas ennem lastmist, pikem pärast.

Arnold wõttis. Ta käsi wärises. „Mu waimu on pärimus surmahirmuga tätoveerinud“, mõttes ta.

Ta sai wäheha tiku. Wõttes rewolwri, hoidis seda oma käes kui hinge. Ta filmad hiilgasid kui kuldsed rahad.

Astusid wastamisi. Kõlasid komandosõnad. Arnold tõs-

tis kae mehaaniliselt ja lasi automaadina. Wastane püüis
palgal ja naeris.

„Kõik on otjas“, mõtles Arnold nutrana. „Olen laotunud. Kuid on laotusi, mis on õigupoolest mõeldud, ütleb Inglise romanist Locke. Nagu kõik, nii pärin ka mina oma palga . . . kosmoses“.

Püüis palgal kui surmamõistetut. Must valitus valdas südamet. Wärses wastast rewolwriga nähes kui pelgur nähes tont. Mõttles: „O, Olümpi jumalad, las ma astun teie muistsesse Pantheon!“

Seal kõlas paut ja Arnold langes.

„O, doktor!“ hoigas ta. „Ma suren, doktor!“

Riikswitsulg ja ta sekundandid waatlesid tõsiselt üksteise otja. Nad ei teadnud nähtawasti, mis ette võtta, nagu oleks see haawamine täiesti ootamata tulnud.

„Doktorit meil ei ole,“ lausub keegi.

„Kuidas?“ hüüdis Arnoldi sekundant. „Teie ütlesite ju, et see herra on! Mis see siis nüüd tähendab? See on alatus, teist niimoodi tappa.“

Kõik waatasid abitult üksteise otja. Arnold lebas maas, hoidis kõhtu ja hoigas.

Seal langes äkki Riikswitsulg ahastuslikul ülmal Arnoldi ette põlvili.

„Swinites, kust te haawata saite?“ hoigas ta kaastundlikult. „Ma ei mõtnud doktorit, sest mõtsin enne duelli pabrunitest kuulid wälja . . . Mõistatuseliks jääb, kuis te haawata saite? Võib olla, et ühte pabrunisest jäi kuul . . .“

Arnold ajas enese istuli:

„Ätke oma . . . triviale nali . . . Miks teie mind siis duellile kutsusite?“

„Naljaks. armas kooliwend . . . Arwate siis, et kahe-
kümmendal aastasajal keegi mõislik inimene duelli peab . . .
Tahtsin näha atnult teie argust, kuid teie esinesite tangelasena . . .
Wahest leptme weel enne teie surma, iswinite . . .”

„Enne minu surma? . . . Kas ma pean siis surema?”
hüüdis Arnold ahastuslikult ja largas maaast. „Mulle näib,
et ma langesin maha mitte kuulist, waid . . . ehmatusest.”

Ta katsus omi liikmeid ja kui end tähtsa terwena leidis,
sirutas wastasele käe ja lausus:

„Leptme . . .”

Pea astus seltskond kloostrist lõbusas weeluses välja.

Kloostri esisel furnuatal kuulas hommikune sügispäike seal-
teal lehtede wäike ja ähmaselid opaale.

Oli peale lõunat, kui Arnold koju jõudis. Ta mõtles:
„Wõib olla, saatis Olga oma futuro-poeetile kirja wõi täis-
ise mu juures, et mind wannutada mitte minna duellile.”

Talle ulataski perenaine kirja.

Arnoldi jüda hõikas rõõmuhiimni elule — see oli Olgalt.

Awas ja luges. Ta otsaette tekkisid wertikaalsed kortsud.

Talle tundus, nagu lööbaks wast müüb ta pea kohal firstu-
laan kottu.

Strjalimbrikus oli kaart järgmise kirjaga:

Moiſche Zitron
Olga Wasmann
kõhatud.